

ความก้าวหน้าในวิชาชีพ โดย ศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี

1. ความสำคัญของการเขียนบทความทางวิชาการ

ความสำคัญของการเขียนบทความทางวิชาการสำหรับอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยมีประโยชน์หลายด้าน ทั้งเป็นส่วนหนึ่งของการเผยแพร่งานวิจัย ตลอดจนสะสมไว้เพื่อพัฒนาเป็นตำราและหนังสือ โดยหลักสำคัญคือการเผยแพร่องค์ความรู้ ทัศนะ หรือความเป็นตัวตนของผู้เขียนสู่สาธารณะ จนนำมาซึ่งชื่อเสียงในแวดวงวิชาการในทางอ้อม ประการหนึ่งของการเขียนบทความวิชาการก็ใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาขอตำแหน่งทางวิชาการเฉพาะสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้ ประโยชน์ดังกล่าวมานี้ล้วนเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพอาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยจากผลงานการเขียนบทความวิชาการ

2. หลักการพื้นฐานสำคัญในการเขียนงานวิชาการ

หลักการพื้นฐานสำคัญที่ควรพิจารณาในการเขียนงานทางวิชาการให้ผลงานมีคุณภาพ ประกอบด้วย 2 หลักการ ได้แก่ หลักการว่าด้วยเรื่องรูปแบบเนื้อหา วิธีการ และหลักการว่าด้วยเรื่องปริมาณและคุณภาพ ดังนี้

1. หลักการว่าด้วยเรื่อง

รูปแบบ คือ รูปแบบในการเขียนทั้งบทความ งานวิจัย ตำรา หนังสือ ที่ควรพิจารณาฟอร์มการเขียนในประเภทของงานในรูปแบบที่ต่างกัน

เนื้อหา คือ องค์ความรู้ที่จำแนกออกเป็นส่วน ๆ โดยเรียบเรียงตามฟอร์มหรือรูปแบบของการเขียน แม้จะเป็นเนื้อหาที่ยากหรือลึกซึ่งต่อการทำความเข้าใจ

การเรียบเรียงเนื้อหาตามรูปแบบที่ดีก็สามารถทำให้ง่ายต่อการเข้าใจได้ของผู้อ่านได้

วิธีการ คือ ส่วนที่รวมกันกับรูปแบบ เพื่อเป็นกรอบให้ส่วนของการจำแนกและการเรียงเรียงเนื้อหาเกิดความง่ายต่อการเข้าใจ โดยการเลือกใช้วิธีการ

2. หลักการว่าด้วยเรื่อง

ปริมาณ คือ องค์กรวมของผลงานชิ้นนั้น ต้องมีความสมดุล ไม่มากเกินไป ไม่น้อยไป

คุณภาพ คือ กรอบสำคัญในการพิจารณาคุณภาพองค์กรวมของผลงานที่อยู่ในเนื้อหาปริมาณ

โดยผู้เขียนจะต้องประเมินคุณภาพของชิ้นงานว่ามีคว
ามสมบูรณ์มากเพียงใด

3. บทความวิชาการ

บทความมีอยู่หลายประเภท เช่น บทความสารคดี บทความเชิงท่องเที่ยว
มี ค ว า ม ห ล า ก ห ล า ย ต่ า ง กั น ไ ป
แต่บทความวิชาการที่ถือว่าเป็นที่ยอมรับตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการ
ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (กพอ.) มี 3 ประเภท ได้แก่
บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความปริทัศน์
เหล่านี้รวมเรียกว่าบทความวิชาการทั้งสิ้น
ครั้งนี้จะเป็นการนำเสนอบทความวิชาการและบทความวิจัย

3.1 นิยาม

บทความที่เขียนขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม เพื่อให้ทราบถึงทัศนะ
มุมมอง หรือแนวคิด ของนักเขียนท่านอื่นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสายวิชาชีพนั้น
เพื่อแสดงทัศนะและเหตุผลของเราว่ามีความเห็นสอดคล้องหรือแตกต่างกับนัก
เขียนท่านอื่นหรือไม่อย่างไร
ด้วยกระบวนการอธิบายหรือวิเคราะห์ตามหลักของสายวิชาชีพนั้น ๆ
โดยกำหนดประเด็นที่ชัดเจน

3.2 ที่มาของชื่อบทความ ประเด็นที่นำเสนอในบทความวิชาการ

การจะเขียนบทความวิชาการสักเรื่อง
ต้องมีแนวคิดในการเลือกเรื่องที่จะนำเสนออย่างไร มีแนวคิดจากอะไร
ปัจจุบันแนวทางการเขียนบทความวิชาการที่เป็นที่นิยมกันมี 3 แนวทาง คือ
การนำเสนอองค์ความรู้ แนวคิดใหม่ในวงการวิชาการ
การนำเสนอเพื่อหาคำตอบใหม่จากเรื่องเดิม
และการนำเสนอประเด็นที่เป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน

3.3 องค์ประกอบของบทความวิชาการ

องค์ประกอบของการเขียนบทความวิชาการมี 2 ประเภท คือ
บทความวิชาการและบทความวิจัย ดังนี้

3.3.1 การเขียนบทความวิชาการ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5
ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ส่วนหน้า คือ
หัวข้อในการเขียนเพื่อนำเสนอข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของบทความ

- ชื่อบทความ
- ชื่อผู้เขียนบทความ
- บทคัดย่อ

- คำสำคัญ

ส่วนที่ 2 บทนำ คือ หัวข้อในการเขียนเพื่ออธิบายความเป็นมาและแสดงเจตนาของผู้เขียนว่าต้องการนำเสนอข้อมูลวิชาการในประเด็นอะไร

- ความสำคัญของประเด็นที่นำเสนอ
- วัตถุประสงค์
- ขอบเขตของเรื่อง

ส่วนที่ 3 เนื้อหา คือ ส่วนของการทบทวนวรรณกรรมกับการแสดงทัศนะของผู้เขียน เช่น การวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ ชุดข้อมูลเพื่อหาคำตอบในประเด็นที่กำหนด

- การจัดลำดับเนื้อหาสาระ
- การเรียบเรียงเนื้อหา
- การวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์

ส่วนที่ 4 ส่วนสรุป คือ ส่วนสรุปข้อมูลในภาพรวมของงาน

ส่วนที่ 5 ส่วนหลัง คือ ส่วนที่แสดงมาของแหล่งอ้างอิง เคาริต ผู้ให้ข้อมูล หรือ ประวัติ ของ ผู้เขียน เพื่อทำให้งานเขียนมีความสมบูรณ์ครบถ้วนยิ่งขึ้น

- กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)
- เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ
- ประวัติผู้เขียน

ทั้งนี้ องค์ประกอบในการเขียนบทความวิชาการข้างต้น ก็ ขึ้น อยู่ กับ เกณฑ์ ข้อ กำหนด สำหรับแหล่งวารสารวิชาการที่จะเผยแพร่ นั่นด้วย

3.3.2 การเขียนบทความวิจัย ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ส่วน
คือ

ส่วนที่ 1 บทนำ คือ นำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของเรื่องที่ทำการวิจัย จากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อแสดงให้เห็นถึงการค้นคว้าข้อมูลแล้วเชื่อมโยงไปยังวัตถุประสงค์ในการศึกษางานวิจัยชิ้นนี้

ส่วนที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย คือ ส่วนที่แสดงขั้นตอนและกระบวนการค้นหาคำตอบงานวิจัยอย่างเป็นระบบตามรูปแบบสาขาวิชาชีพนั้น

ส่วนที่ 3 ผลการวิจัย คือ
ผลลัพธ์ที่ได้จากการหาคำตอบของงานวิจัย

ส่วนที่ 4 สรุปและอภิปรายผล คือ
บทสรุปของที่ได้จากการคำตอบงานวิจัยและรายงานผล

3.4 ข้อควรพิจารณาในการเขียนบทความวิชาการตามเกณฑ์ กพอ. 2560/2563

ข้อควรพิจารณาในการเขียนบทความวิชาการให้มีคุณภาพมี 4 ข้อ ดังนี้

1. ต้องกำหนดประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจน
2. วิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการนำเสนอตามหลักวิชาการ
3. มีการทบทวนวรรณกรรม เพื่อสนับสนุนจนสามารถเรียบเรียงจนสามารถสรุปผลประเด็นที่ต้องการนำเสนอได้
4. มีทิศทางวิชาการของผู้เขียน

5. การเขียนบทความให้ได้รับการตอบรับตีพิมพ์เผยแพร่

การเขียนบทความวิชาการเพื่อให้ได้รับการตอบรับตีพิมพ์เผยแพร่
ต้องพิจารณาถึงกฎระเบียบ
ข้อปฏิบัติตามเกณฑ์ของวารสารที่ผู้เขียนจะส่งตีพิมพ์เผยแพร่
โดยพื้นฐานทั่วไปมีข้อควรพิจารณา ดังนี้

5.1 ต้องศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวารสาร

ขั้นตอนที่ผู้เขียนต้องพิจารณาลำดับแรก
ต้องค้นคว้าแหล่งวารสารที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของบทความที่จะเขียน
เพื่อส่งตีพิมพ์ ทั้งนี้ต้องคัดเลือกแหล่งวารสารที่มีความน่าเชื่อถือ
โดยอาจสำรวจจากแหล่งวารสารที่สาขาวิชาชีพนิยมเขียนส่งตีพิมพ์
เพื่อให้ผลงานเผยแพร่อยู่ในแหล่งที่เหมาะสมและสามารถสืบค้นได้ง่าย
เมื่อเลือกแหล่งวารสารได้แล้ว ลำดับถัดไปเป็นการศึกษารูปแบบการเขียน
(Format) เพื่อให้ถูกต้องและเป็นไปตามข้อกำหนดของวารสารนั้น

5.2 การเลือกประเด็นที่เขียน

การเลือกประเด็นที่เขียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง
เพราะการเขียนบทความสักเรื่องผู้เขียนจะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่อง
ที่เขียนระดับลึกซึ้ง
ตลอดจนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลในการค้นคว้าเอกสารทบทวนวรรณกรรม
เพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เขียนได้อย่างเพียงพอ อีกประการหนึ่ง
การเลือกประเด็นที่เขียนต้องมีความน่าสนใจหรือทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน

5.3 การใช้ภาษา

บทความวิชาการก็ต้องเรียบเรียงด้วยระดับภาษาวิชาการ
เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยในการเขียนและเกิดความเข้าใจตรงกันในสาขาวิชา

ซีพี และ ผู้ที่ นำ ข้อมูล ไป ใช้ ประโยชน์ ด้วย
ใน ส่วน ของ คำอธิบายศัพท์เฉพาะที่เป็นวงเล็บภาษาอังกฤษ
เสนอให้ใช้เท่าที่จำเป็นโดยใช้เฉพาะครั้งแรกในการปรากฏขึ้นของคำนั้น

5.4 วิธีการนำเสนอ

การเขียนงานที่ดีควรเขียนแบบร้อยเรียงไม่ตัดแปะ กล่าวคือ
การทบทวนวรรณกรรมผู้เขียนมีการคัดเลือกชุดข้อมูลจากหลายแหล่งมาใช้เพื่อ
สนับสนุนการวิเคราะห์ในประเด็นที่สอดคล้องกัน
ควรสรุปชุดข้อมูลหนึ่งแล้วเขียนเรียบเรียงออกมาด้วยลีลาของตนเองพร้อมทั้ง
อ้างอิงแหล่งที่มาให้เป็นระบบเดียวกัน
แล้วทำเช่นเดียวกันกับชุดข้อมูลอื่นที่นำมาใช้เชื่อมโยงในประเด็นเดียวกัน
ทั้งนี้ต้องมีการสรุปประเด็นด้วยความคิดเห็นของผู้เขียนเพื่อแสดงทัศนะในประ
เด็นนั้นๆ

6. คำถาม

1. ทำอย่างไรจึงจะมีความขยันในการเริ่มต้นเขียนบทความวิชาการ?

ตอบ
จากที่ได้อธิบายไปเบื้องต้นในเหตุจูงใจของการเขียนบทความวิชาการเรื่องนั้น
ๆ เช่น ต้องการนำเสนอองค์ความรู้ใหม่
ต้องการหาคำตอบใหม่ที่แตกต่างจากเดิม หรือต้องนำเสนอเหตุการณ์ที่สมัย
เหล่านี้ อาจเป็นเหตุจูงใจในการเขียนบทความวิชาการสักเรื่อง
แต่ถ้าวัตถุประสงค์ข้างต้นที่กล่าวมานี้ยังไม่ตอบโจทย์ที่เริ่มต้นเขียนบทความได้
ก็อาจจะมองสิ่งใกล้ตัว
เช่นภาระหน้าที่รับผิดชอบอยู่ว่ามีเรื่องใดที่น่าสนใจแล้วจับประเด็นนำมาเป็นหัว
ข้อในการเขียน
โดยอาจจะเริ่มเขียนในประเด็นที่ไม่กว้างมากเพื่อให้ทราบถึงวิธีการเขียน
แล้วปลายทางจาก การเขียนบทความสะสมไว้
อาจเป็นผลพวงให้เกิดเป็นตำราหรือหนังสือได้เช่นกัน

2. การส่งตีพิมพ์บทความวิจัยของวารสารศิลปกรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น กำหนดให้ต้องแนบวิจัยฉบับสมบูรณ์มาเพื่อพิจารณาด้วย ในกรณีที่ชื่อวิจัยกับชื่อบทความไม่ตรงกันจะมีผลต่อการได้รับการตอบรับตีพิ มพ์หรือไม่ อย่างไร?

ตอบตามเกณฑ์ของ กพอ .
ระบบไว้ชัดเจนว่าบทความวิจัยสามารถนำเสนอเฉพาะผลวิจัยส่วนใดสิ่งหนึ่งจาก
วิจัยฉบับสมบูรณ์ได้
ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับผู้ประเมินว่าจะลงความเห็นให้บทความวิจัยฉบับนี้ได้รับตอบรับ
การตีพิมพ์หรือไม่
ดังนั้นผู้เขียนบทความต้องระบุความเป็นมาเป็นไปให้ชัดเจนว่าบทความวิจัยนี้

เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยชื่ออะไร มีวัตถุประสงค์อย่างไร และบทความนี้จะนำเสนอประเด็นส่วนใดในงานวิจัย

3 . ใน ร ู า น ะ ผู้ ป ระ เมิ น บ ท ค ว า ม ปัญหาที่พบบ่อยในการพิจารณาบทความเป็นอย่างไร?

ตอบ ปัญหาที่พบบ่อยมากคือการเรียบเรียงหัวข้อหรือเนื้อหาที่ไม่เรียบร้อย การเขียนบทความที่ดีต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของหัวข้อที่จะนำเสนออย่าง ชัด เจ น ไม่ ใ ช้ เขียน ไป คิ ด หัว ขั อ ไป ต้องมีโครงสร้างของหัวข้อที่ชัดเจนเสียก่อนแล้วจึงแตกประเด็นย่อยในหัวข้อนั้น ๆ

แล้วนำไปสู่วิธีการทบทวนวรรณกรรมให้ได้มาซึ่งคำตอบของประเด็นหนึ่ง ผู้เขียนต้องเขียนร้อยเรียงเชื่อมโยงชุดข้อมูลที่นำมาใช้ให้เนื้อหามีความต่อเนื่องกันและเป็นระบบเดียวกัน

4

การคัดเลือกข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการทบทวนวรรณกรรมที่ดีควรเป็นอย่างไร?

ตอบ การเลือกใช้ ข้อมูล ในการ ทบทวนวรรณกรรม ข้อควรคำนึงคือข้อมูลที่นำมาใช้ต้องตรงกับเป้าหมายและมีความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ และข้อมูลที่นำมาใช้ควรเป็นข้อมูลชั้นปฐมภูมิจะดีที่สุด

5 . ระ ห ว ่าง วิ ธี วิ จั ย เ ช ঁ ท ฤ ษ ฎี กั บ ป ฎิ บั ติ ควรเลือกทำวิจัยประเภทใดให้ได้คุณค่าเหมาะสมกับสาขาวิชาชีพทัศนศิลป์?

ตอบ การทำวิจัยเป็นการแสดงวิธีการหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ อย่างเป็นระบบ โดยผู้ทำวิจัยต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพนั้น ผลงานของผู้วิจัยนี้เองจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ แนวทาง และความเป็นตัวตนของผู้วิจัยจากผลงานที่ผ่านมาก่อเกิดเป็นคุณค่าของงานวิจัยในตัวเองอยู่แล้ว ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นแนวทางการวิจัยเชิงทฤษฎีหรือปฏิบัติก็ล้วนมีคุณค่าด้วยกันทั้งสิ้น ทั้งนี้ขอเสนอแนะให้ดูแนวทางผลงานเพื่อนร่วมวิชาชีพที่มีความก้าวหน้าทางวิชาการที่มีความเป็นตัวตนคล้ายคลึงกับเรา เป็นแรงบันดาลใจในการนำพาตนเองให้ก้าวหน้าสู่ความสำเร็จทางวิชาชีพ